

Fotorelacja | 55. rocznica wydarzeń Marca

'68

8 marca pod tablicą pamiątkową na Dworcu Gdańskim w Warszawie odbyło się spotkanie upamiętniające polskich Żydów, którzy w konsekwencji wydarzeń Marca '68 musieli opuścić kraj. Muzeum Getta Warszawskiego reprezentowała główna specjalistka ds. edukacji dr Wiesława Młynarczyk.

8 marca 1968 r. na Uniwersytecie Warszawskim odbył się protestacyjny wiec studencki wyrażający sprzeciw wobec relegowania **Henryka Szlajfera** i **Adama Michnika** z uczelni za organizację 30 stycznia manifestacji w proteście przeciwko cenzurze „Dziadów” w reżyserii **Kazimierza Dejmka** oraz poinformowaniu korespondentów francuskiego dziennika „Le Monde” o jej przebiegu.

Demonstracja została brutalnie spacyfikowana przez oddziały ZOMO. Fala protestów przeszła przez kraj, porywając za sobą tysiące ludzi na ulice Częstochowy, Gdańska, Lublina, Poznania, Krakowa, Radomia, Wrocławia, Rzeszowa czy Opola. Doszło do licznych aktów terroru ze strony milicji, aresztowań i zwolnień. Kluczowym elementem propagandy przekazywanej przez komunistyczne władze było żydowskie pochodzenie ww. „studentów-wichrzycieli”.

W wyniku antysemickiej kampanii życie żydowskie w Polsce zamarło. Tysiące studentów zostało relegowanych z uczelni, a blisko 500 wykładowców akademickich zostało zwolnionych. Cenzura zablokowała pracę licznym reżyserom, literatom czy dziennikarzom. Efektem tego był exodus blisko **15 tysięcy Polaków żydowskiego pochodzenia**, którym przy wyjeździe odebrano polskie obywatelstwo. Dworzec Gdański w Warszawie stał się symbolem pożegnania z krajem, który marcowi emigranci uważali za swój dom.

„Wprawdzie dzieje emigracji marcowej nie były tak tragiczne jak inne katastrofy, które spadały na Żydów w XX wieku; niemniej emigrantom nie oszczędzono upokorzeń. Wielu zetknęło się z przemocą państwa i antysemityzmem swoich sąsiadów, każdy utracił swoje własne miejsce na ziemi” – powiedziała dyrektorka Teatru Żydowskiego oraz Fundacji Shalom **Gołda Tencer**, otwierając tegorocznie spotkanie. Wspomniała również o inicjatywie „księgi pamięci pokolenia”, która ma zawrzeć wspomnienia emigrantów marcowych i ich potomków. „Przychodzą nowe pokolenia. To dla nich, którzy dopiero nadejdą, [...] chcemy stworzyć tę księgę” – zaznaczyła.

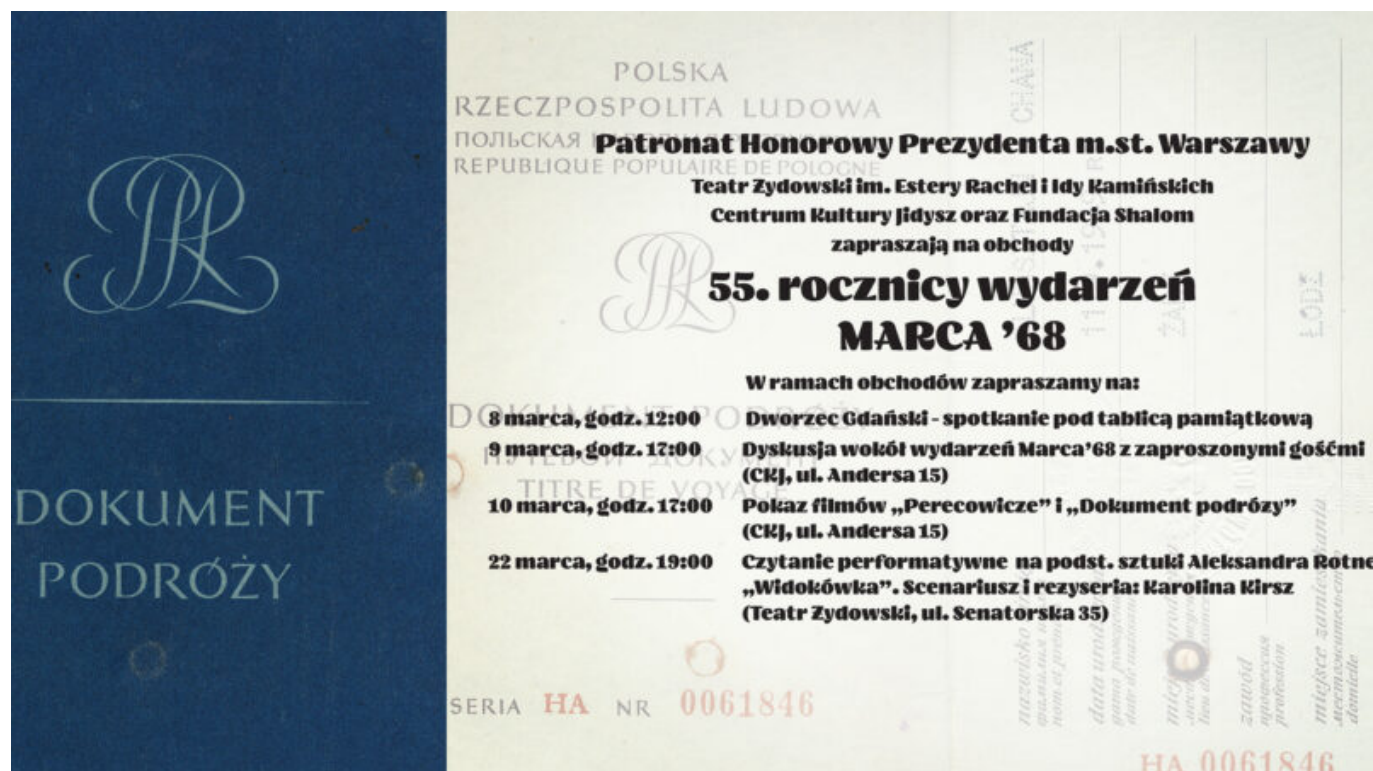
FOTO: RENATA ZAWADZKA-BEN DOR/TEATR ŻYDOWSKI

Po Gołdzie Tencer głos zabrali m.in. przewodniczący [Zarządu Stowarzyszenia Żydowskiego Instytutu Historycznego w Polsce](#) **Piotr Wiślicki** oraz dyrektor [Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN](#) **Zygmunt Stępiński**. Przywołali oni osobiste wspomnienia związane z wydarzeniami Marca '68.

W spotkaniu wzięła również udział **Anna Lec** – emigrantka marcowa, która 55 lat temu z wraz z mężem wyjechała z Dworca Gdańskiego w nieznaną. „Wszystkie decyzje, jakie były podejmowane wtedy, były związane z rozpaczą, smutkiem, strachem, niepewnością i niemocą” – wspominała. Zaznaczyła też, że opuszczała Polskę, będąc pewna, że już nigdy do niej nie wróci. „Na szczęście tak się nie stało” – dodała.

Spotkanie zakończyło się wykonaniem piosenek i wierszy przez aktorki i aktorów Teatru Żydowskiego. W ramach obchodów 55. rocznicy wydarzeń marca 1968 r. odbyła się premiera

spektaklu „Podróżnicy” w reżyserii **Gosi Dębskiej**. Na kolejne dni zaplanowano m.in: dyskusję wokół wydarzeń Marca '68, pokaz filmów na temat emigracji marcowej oraz czytanie performatywne na podstawie sztuki **Aleksandra Rotnera** „Widokówka”.

Organizatorami wydarzeń są: Teatr Żydowski im. Estery Rachel i Idy Kamińskich, Centrum Kultury Jidysz oraz Fundacja Shalom. Obchody objęte są Patronatem Honorowym Prezydenta m. st. Warszawy.

Data publikacji: 2023-03-09

Data wydruku: 2023-06-03 04:58

Źródło: <https://1943.pl/artyku/55-rocznica-wydarzen-marca-68/>